

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Νομιμότητα διαγωνισμού πλήρωσης θέσης Ειδικού Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.). Υποχρέωση ενημέρωσης συμμετέχοντος ως προς το αποτέλεσμα της διαδικασίας.

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Ανδρέας Τάκης

Συντάκτης:

Την παρούσα έκθεση έρευνας συνέταξε με βάση το διαθέσιμο αρχειακό υλικό της υπόθεσης ο βοηθός επιστήμονας Γρηγόρης Τσιούκας

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2004

Αθήνα, 9 Δεκεμβρίου 2004

A. Η αναφορά. Αμφισβήτηση της νομιμότητας της διαδικασίας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των κατά το νόμο 3094/2003 αρμοδιοτήτων του, εξέτασε την υπ' αριθμ. 15388/12.09.2003 αναφορά της Ολλανδής υπηκόου κας **, υποψήφιας σε προκηρυχθείσα στις 28-01-2002 θέση Ειδικού Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.) με ειδικότητα τη διδασκαλία του μαθήματος “Άσκηση Ακοής” στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Με την εν λόγω αναφορά προς το Συνήγορο του Πολίτη αμφισβητήθηκε η νομιμότητα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για την πλήρωση της προαναφερόμενης θέσης Ε.Ε.ΔΙ.Π. Καταγγέλθηκε, ειδικότερα, ότι, παρά τις αντίθετες διαβεβαιώσεις που η αναφερόμενη έλαβε αρμοδίως μετά την ολοκλήρωση της προβλεπόμενης προφορικής δοκιμασίας των υποψηφίων («πρόβας»), η κα ** δεν ειδοποιήθηκε ως προς τη μη επιλογή υποψηφίου, με αποτέλεσμα, όταν, μετά την πάροδο οκταμήνου, απευθύνθηκε η ίδια στη Γραμματεία του Τμήματος, να πληροφορηθεί ότι κατά το διάστημα της αναμονής των αποτελεσμάτων είχε γίνει επαναπροκήρυξη της ίδιας θέσης και μάλιστα είχε ήδη λήξει η προθεσμία της υποβολής υποψηφιοτήτων. Κατά συνέπεια, η ενδιαφερόμενη αδυνατούσε πλέον να υποβάλει υποψηφιότητα, σε αντίθεση με συνυποψηφιοί της, ο οποίος, έχοντας λάβει γνώση της επαναπροκήρυξης, είναι ο μόνος υποψήφιος που διεκδικεί σήμερα τη θέση.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 15388/03.2.1/26-11-2003 έγγραφό του προς την Πρόεδρο του προαναφερόμενου Τμήματος του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμανε ότι η συνταγματικά κατοχυρωμένη αυτοδιοίκηση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν έχει ως περιεχόμενο την αποδέσμευση από την απόλυτη και καθολική υποχρέωση τήρησης των νόμων και των θεμελιωδών αρχών της σύννομης διοικητικής δράσης. Η μη ενημέρωση της κας **, ως προς την άγωνα κατάληξη της διαδικασίας επιλογής μελών Ε.Ε.ΔΙ.Π., που την αφορούσε, και η επαναπροκήρυξη της σχετικής θέσης, χωρίς καμία πληροφόρηση της ενδιαφερόμενης, και ενώ αυτή τελούσε καλοπίστως σε αναμονή, συνιστά καταφανή παραβίαση της αρχής της χρηστής διοίκησης. Πολλώ δε μάλλον όταν τα ανωτέρω, εν όψει και της παρέλευσης πλέον της προθεσμίας υποβολής αίτησης για την επαναπροκηρυχθείσα θέση, είχαν ως συνέπεια η κα ** να τεθεί εκτός της διαδικασίας επιλογής.

Ως εκ τούτου και λαμβάνοντας υπ' όψιν την βαρύτητα των καταγγελλομένων και των υπονοιών που δημιουργήθηκαν στους ενδιαφερόμενους για ύπαρξη προειλημμένων αποφάσεων σε ό,τι αφορά την πλήρωση της επίμαχης θέσης Ε.Ε.ΔΙ.Π., η Αρχή μας κάλεσε την Πρόεδρο του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, να αναλάβει τις κατά την κρίση της ενδεδειγμένες πρωτοβουλίες για την αποκατάσταση της νομιμότητας στην κατεύθυνση των παρατηρήσεων της.

B. Η θέση του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ως απάντηση στο προαναφερόμενο έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη απεστάλη την 22/06/2004 από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας η υπ' αριθμ. 21/01.03.2004 Απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου, με την οποία έγινε δεκτή η Γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας Πανεπιστημίου σχετικά με το υπό εξέταση ζήτημα. Σύμφωνα με αυτή *«Η κήρυξη άγνοιας της διαδικασίας για επιλογή θέση Ε.Ε.ΔΙ.Π. αποτελεί δυσμενή διοικητική πράξη, που κατά νόμο δεν δημοσιεύεται και συνεπώς δεν επιφέρει, κατ' αρχήν, τα έννομα αποτελέσματά της έναντι εκείνων τους οποίους αφορά, παρά μόνον από την κοινοποίησή τους σ' αυτούς ή τουλάχιστον από τη γνώση τους. Ο κανόνας αυτός, που χωρίς να καθιστά την κοινοποίηση συστατικό στοιχείο της πράξης, επιβάλλεται από την αρχή της φανεράς δράσης της διοίκησης, έχει ως συνέπεια η πράξη αυτή να μην επιφέρει τα έννομα αποτελέσματά της έναντι αυτών χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση ή τουλάχιστον αποδεδειγμένη γνώση της»*. Παράλληλα, η Γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας διαπίστωσε ότι *«[...] με βάση την αρχή της φανεράς διοίκησης και το άρθρο 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, υφίσταται, κατ' αρχήν, υποχρέωση του Πανεπιστημίου για ενημέρωση των υποψηφίων ή για κοινοποίηση σ' αυτούς των οικείων αποφάσεων που κηρύσσουν άγνοια τη διαδικασία επιλογής [...]»*. Και τούτο παρά το γεγονός ότι δεν υφίσταται, σε αντίθεση με όσα ισχύουν για την εκλογή μελών Δ.Ε.Π., ρητή σχετική νομοθετική διάταξη.

Ωστόσο, η ανωτέρω Γνωμοδότηση επισημαίνει ότι *«[...] η πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει διαμορφώσει, προφανώς ενόψει της κοινής πείρας και λογικής, ως γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, το τεκμήριο γνώσης της προσβαλλόμενης διοικητικής πράξης, μεταξύ άλλων και στις επόμενες περιπτώσεις: Όταν συντρέχει το εύλογο ενδιαφέρον του αιτούντος για να πληροφορηθεί την έκδοση της πράξης, (Σ.τ.Ε. 100/1987, 617/1988) ή το αυξημένο ενδιαφέρον του αιτούντος (Σ.τ.Ε. 93/1987, 379/1998) ή πάροδος εύλογου χρόνου από τότε που εκδόθηκε η πράξη ή το εύλογο ή το κοινολογημένο ενδιαφέρον του αιτούντος (Σ.τ.Ε. 3945/1978, 4107/1999)»* Επομένως, σημειώνει στη συνέχεια για την συγκεκριμένη περίπτωση, *«[...] η υποψήφια κα **, παρά το*

γεγονός ότι είχε αυξημένο ενδιαφέρον, αυτονόητα και αυταποδείκτως για να πληροφορηθεί το αποτέλεσμα της διαδικασίας επιλογής, εντούτοις ζήτησε πληροφόρηση μετά την παρέλευση οκταμήνου, οπότε είχε μεσολαβήσει και η δεύτερη προκήρυξη».

Σε συνέχεια της απάντησης του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στο Συνήγορο του Πολίτη η Αρχή μας απηύθυνε προς αυτόν το υπ' αριθμ. πρωτ. 15388/03.2.3/20-07-2004 έγγραφό της αναφέροντάς του ότι το συμπέρασμα της Γνωμοδότησης της Νομικής Υπηρεσίας του Πανεπιστημίου, βάσει των προαναφερθέντων, μπορούσε να συνοψιστεί ως εξής: η κήρυξη ως άγονης της επίμαχης διαδικασίας δεν θα παρήγε, κατ' αρχήν, τα έννομά της αποτελέσματα ως προς την κα. **, πλην, όμως, λαμβάνοντας υπ' όψιν τη νομολογιακή αρχή του τεκμηρίου γνώσης της διοικητικής πράξης όταν συντρέχει εύλογο ενδιαφέρον του αιτούντος για να πληροφορηθεί την έκδοση της πράξης ή πάροδος ευλόγου χρόνου από τότε που εκδόθηκε η πράξη, και με δεδομένο ότι αφ' ενός η κα. ** είχε αυξημένο ενδιαφέρον «*αναμφισβήτητα*», «*αυτονόητα και αυταποδείκτως*» και αφ' ετέρου ότι ζήτησε πληροφόρηση μετά την παρέλευση οκταμήνου, και άρα - αφήνεται να εννοηθεί - μετά την πάροδο ευλόγου χρόνου, τα έννομα αποτελέσματα της επίμαχης πράξης της Συγκλήτου παράγονται και ως προς την κα. **. Κατά συνέπεια, σύμφωνα και πάλι με τη Γνωμοδότηση και με δεδομένο ότι η δεύτερη προκήρυξη της ίδιας θέσης ακολούθησε όλους τους νόμιμους τύπους «*[...] η τυχόν αποδοχή της άποψης ότι η κα. ** μπορεί να θεωρηθεί ότι νομίμως μπορεί να συμμετάσχει στη διαδικασία της δεύτερης προκήρυξης, επικαλούμενη το γεγονός ότι δεν είχε λάβει γνώση της απορριπτικής απόφασης της πρώτης προκήρυξης, θα είχε ως αποτέλεσμα να της αναγνωριστεί προνομιακή μεταχείριση εκ μέρους του Πανεπιστημίου. Τέτοια όμως άποψη, αντίκειται απολύτως στις διατάξεις του Συντάγματος που αφορούν τις αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας [...]*».

Γ. Η θέση της Αρχής.

Επί των ανωτέρω ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε προς τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ότι, σύμφωνα και με την αποδεχθείσα εκ μέρους του Πρυτανικού Συμβουλίου Γνωμοδότηση, η αρχή της χρηστής διοίκησης και η αρχή της φανεράς δράσης της διοίκησης επιβάλλουν την κατ' αρχήν υποχρέωση του Πανεπιστημίου για ενημέρωση των υποψηφίων ή για κοινοποίηση σ' αυτούς των οικείων αποφάσεων που κηρύσσουν άγωνα τη διαδικασία επιλογής. Επομένως, το Πανεπιστήμιο όφειλε, κατ' αρχήν, να ενημερώσει την κα. ** για το αποτέλεσμα της διαδικασίας στην οποία συμμετείχε.

Ο Συνήγορος του Πολίτη διευκρίνισε, εξάλλου, με το προαναφερόμενο δεύτερο έγγραφό του πως, παρότι, κατ' αρχήν, δεν διαφωνεί με το εκ της νομολογίας συναγόμενο τεκμήριο γνώσης των διοικητικών πράξεων εκ μέρους των άμεσα ενδιαφερομένων, εφόσον πληρούνται ορισμένα κριτήρια και προϋποθέσεις, θεωρεί, σε αντίθεση με την άποψη της Νομικής Υπηρεσίας του Πανεπιστημίου, ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ουδόλως μπορούσε με βεβαιότητα να συναχθεί ότι το τεκμήριο αυτό βρίσκει πεδίο εφαρμογής. Και τούτο για τους εξής λόγους: αφ' ενός, το αυξημένο ενδιαφέρον, ως μόνο κριτήριο και χωρίς να ληφθούν υπ' όψιν άλλα στοιχεία, δεν δύναται να οδηγήσει με ασφάλεια σε επίκληση του τεκμηρίου γνώσης της πράξης: αφ' ετέρου, η πάροδος οκταμήνου μεταξύ της ημερομηνίας διεξαγωγής της προφορικής δοκιμασίας των υποψηφίων («πρόβας») και της επικοινωνίας της κας ** με τις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου για να πληροφορηθεί το αποτέλεσμα της διαδικασίας δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι συνιστά οπωσδήποτε *«πάροδο ευλόγου χρόνου από τότε που εκδόθηκε η πράξη»*. Η έννοια του ευλόγου χρόνου διαφέρει ανά περίπτωση και η ερμηνεία που της δίνεται κάθε φορά εξαρτάται από τις συγκεκριμένες περιστάσεις και δεδομένα της κάθε περίπτωσης. Η κατόπιν διαβεβαιώσεων περί σχετικής ενημέρωσης καλόπιστη αναμονή κάποιων μηνών του ενδιαφερόμενου πολίτη, ο οποίος εμπιστεύεται τη διοίκηση και δεν επιθυμεί να γίνεται βάρος ενοχλώντας την με συνεχείς ερωτήσεις, επισκέψεις, τηλεφωνήματα κλπ δεν είναι δυνατόν να ερμηνευτεί είτε ως αδιαφορία εκ μέρους του, είτε ως γνώση της κατάληξης της διαδικασίας στην οποία συμμετείχε. Πόσο μάλλον όταν ο ενδιαφερόμενος ενδεχομένως έχει διαφορετική εμπειρία συμπεριφοράς της διοίκησης απέναντι στους πολίτες και, εν γένει, διαφορετική, λόγω βιωμάτων, κουλτούρα αντιμετώπισης της διοίκησης, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της κας **, η οποία είναι πολίτης Ολλανδίας και πιθανότατα δεν είναι εξοικειωμένη με οικείες στους έλληνες πολίτες, πλην όμως σε κάθε περίπτωση ασύμβατες με ένα αποτελεσματικό κράτος δικαίου, συμπεριφορές.

Ο Συνήγορος του Πολίτη σημείωσε, δε, ότι οι επικαλούμενες από τη Νομική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με το τεκμήριο γνώσης της διοικητικής πράξης εκ μέρους του ενδιαφερομένου και τους όρους και προϋποθέσεις επίκλησής του συνηγορούν περί της εκφραζόμενης ανωτέρω άποψής μας για τη σημασία των κατά περίπτωση περιστάσεων και την έννοια του ευλόγου χρόνου. Πιο συγκεκριμένα, στην υπ' αριθμ. 4107/1999 απόφασή του σε Ολομέλεια, το Σ.τ.Ε. επισημαίνει, βέβαια, ότι *«[...]Η γνώση του θιγόμενου δεν απαιτείται μεν αναγκαίως να διαπιστώνεται από την επίδοση της βλαπτικής πράξεως στον ίδιο»* (τεκμήριο γνώσης), σημειώνει, ωστόσο, αμέσως ακολούθως, ότι *«Πρέπει, όμως, τουλάχιστον, να συνάγεται, κατά τρόπο ασφαλή, ότι, εν όψει των συντρεχουσών, κατά περίπτωση,*

συνθηκών, μεταξύ των οποίων και ο χρόνος που μεσολάβησε, ο θιγόμενος, ως επιμελής άνθρωπος, πληροφορήθηκε το βλαπτικό γι' αυτόν γεγονός, πράξη ή παράλειψη [...] ». Κατά την υπ' αριθμ. 379/1998 απόφαση του Σ.τ.Ε., άλλωστε, ο χρόνος, από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης μέχρι την άσκηση της υπό κρίση αίτησης, ο οποίος, στη συγκεκριμένη περίπτωση, κρίθηκε ότι δημιουργεί τεκμήριο γνώσης της προσβαλλόμενης πράξης, «εν όψει και του ηυξημένου ενδιαφέροντος αυτού [του αιτούντος] διά την πορείαν της υπόθεσης», καθώς επίσης εν όψει και των διοικητικών αναφορών του αιτούντος σχετικά με την επίμαχη και προσβαλλόμενη πράξη, που συνιστούν επίσης στοιχείο γνώσης αυτής, προσέγγιζε την τριετία.

Βάσει των προαναφερθέντων ο Συνήγορος του Πολίτη έκρινε ότι στην υπό εξέταση περίπτωση, και λαμβανομένων υπ' όψιν των δεδομένων και περιστάσεων αυτής, η μη κοινοποίηση στην κα ** της κήρυξης της διαδικασίας, στην οποία συμμετείχε, ως άγονης είχε ως συνέπεια να μην επιφέρει τα έννομα αποτελέσματά της έναντι αυτής, παρά μόνο από τη στιγμή της σχετικής κοινοποίησης ή γνωστοποίησης σε αυτήν. Το τεκμήριο γνώσης της επίμαχης πράξης κήρυξης άγονης της διαδικασίας δεν μπορούσε συνεπώς, κατά την άποψη της Αρχής μας, να προβληθεί, στην περίπτωση της κας **.

Ως προς το ζήτημα, τέλος, της παραβίασης των συνταγματικά καθιερούμενων αρχών της ισότητας και της αξιοκρατίας, που, κατά την άποψη της Νομικής Υπηρεσίας του Πανεπιστημίου, θα παραβιάζονταν, εάν το Πανεπιστήμιο προσχωρούσε στην άποψη ότι η ενδιαφερόμενη νομίμως μπορεί να συμμετάσχει στη διαδικασία της δεύτερης προκήρυξης, επικαλούμενη το γεγονός ότι δεν είχε λάβει γνώση της απορριπτικής απόφασης της πρώτης προκήρυξης, η Αρχή μας διατύπωσε την άποψη ότι πράγματι θα ετίθετο εφόσον η κα ** ήταν ένα τρίτο πρόσωπο, το οποίο επιθυμούσε, παρά την παρέλευση των τασσομένων προθεσμιών και χωρίς να επικαλείται κάποιο ιδιαίτερο λόγο, να συμπεριληφθεί κατά τρόπο προνομιακό μεταξύ των υποψηφίων. Στην περίπτωση όμως της κας ** επρόκειτο για πρόσωπο που, δεδομένης της συμμετοχής του στην αρχική διαδικασία, της καλόπιστης αναμονής σχετικής ενημέρωσής του περί του αποτελέσματος αυτής και του γεγονότος ότι η κήρυξη άγονης της διαδικασίας δεν παρήγαγε έννομα αποτελέσματα έναντι του έως τη στιγμή της γνωστοποίησής της, διατηρούσε έννομη προσδοκία στην κατάληψη της προς πλήρωση επίμαχης θέσης. Η τυχόν συμμετοχής της, συνεπώς, στη διαδικασία της δεύτερης προκήρυξης δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνιστά προνομιακή μεταχείριση της κας ** είτε απέναντι στους υποψηφίους είτε απέναντι σε όσους τρίτους θα ήθελαν ενδεχομένως να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για τη συγκεκριμένη θέση και δεν κατέθεσαν εγκαίρως τις υποψηφιότητές τους.

Κατόπιν αυτών, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε εκ νέου από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας να αναλάβει τις κατά την κρίση του ενδεδειγμένες πρωτοβουλίες για την διασφάλιση της δυνατότητας συμμετοχής της κας ** στην διαδικασία πλήρωσης της επίμαχης θέσης και την με αυτό τον τρόπο θεραπεία του συγκεκριμένου προβλήματος.

Δ. Έκβαση διαμεσολάβησης.

Σε συνέχεια των παραπάνω ενεργειών ο Συνήγορος του Πολίτη πληροφορήθηκε από την Πρόεδρο του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ότι ο δεύτερος διαγωνισμός για την πλήρωση της θέσης Ειδικού Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.) με ειδικότητα τη διδασκαλία του μαθήματος “Άσκηση Ακοής” του εν λόγω Τμήματος, στον οποίο η ενδιαφερόμενη δεν κατέστη δυνατό, χωρίς δική της υπαιτιότητα, να συμμετάσχει, κηρύχθηκε επίσης άγονος, ενώ επίκειται η εκ νέου προκήρυξη της επίμαχης θέσης.

Ως εκ τούτου, και αφού ενημέρωσε σχετικά την ενδιαφερόμενη, ο Συνήγορος του Πολίτη έθεσε την υπ' αριθμ. πρωτ. 15388/12-09-2003 αναφορά στο αρχείο κρίνοντας ότι, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ανωτέρω εξέλιξη της υπόθεσης, η αναφερόμενη ικανοποιείται επί της ουσίας του αιτήματός της για τη διασφάλιση της δυνατότητας εκ μέρους της διεκδίκησης της επίμαχης θέσης και, συνεπώς, η περαιτέρω διερεύνηση της αναφοράς της παρέλκει.